

ԲԱՆԱՏԵՂԵՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՃԱՐՈՆ

(Շարունակութիւն եւ վերջ)

Կանանց մէջ ալ բանաստեղծներ կը գրուին, եւ այս վերջիններուն մէջ Քակահո-
Իիկոն՝ ամենէն նշանաւորներէն մէկն է :
Մեր հեղինակը կը յիշէ իր գործերէն շատ
մը կտորներ, որոնք՝ Եւրոպացիներէն կա-
րենալ գնահատուելու համար անուշտ շատ
տարաշխարհիկ կնիք մը կրեն :

Երբոր կորսնցուց իր Քակահո զաւակը,
Դիկո երգեց յուսահատ : «Ես որ անհաւ-
նապէս կը սիրէի զաւակս, մանկաբերու-
թեանս պատճառներովը չեմ կարող տաք-
ցնել այս գերեզմանը...»

Անաւաթիկ շաբոնի դասական բա-
նաստեղծութիւններէն ուրիշ նմոյշներ :

«Տարուն մը մէջ միայն անգամ մը դա-
րուն կուգայ :

«Դարուն մը մէջ 100 տարուան մարդ մը
չկայ :

«Քանի՜ անգամ զարնանային ծաղիկնե-
րուն անոյշ բուրուփն արեւնանք :

«Աւաղ, ստակ ունենալուդ պէս՝ զինի
գնելու մի վարանիք բնա :

.....

«Թիթեոնիկ մը մտաւ, իրեն շքեղ ա-
մուսին, նա ծաղիկն մէջ :

«Բայց երկար օրուան միջոցին՝ զիւղին
խրճիթը բնա ալցելու մը չմտնէր : Հաւե-
րը կը ցատկէն ցատկէն շարունակուէր : Վրայ,
շուենք ալ կը հաչեն :

«Թէյի վաճառականն է որ՝ ժամը ինծի
կ'իմացնէ : »

Մեր յօդուածին սկիզբը ըսինք թէ Մա-
քսիմով-Սեզան՝ արդի շաբոնի ամենէն ա-
ւելի ծանօթ բանաստեղծներէ մին է : Արդ
մի քանի նմոյշներ տանք «Կ'իմացնենք»
նուիրուած տաղերէն, որոնք շաբոնի մէջ,
ընտանեկան հաւատարմութեան օրինակներ
նկատուած են :

«Մեծ լեռը, մեծ ժայռերը կրնան կոր-
ծանիլ, մեծածաւալ Ուլիանոսը կրնայ չոր-
նալ :

«Բայց երբէք այս 47 Ռոնէններու հո-
գիները չեն կրնար խանգարիլ : Այս գերեզ-
մաններուն առջեւ տարածուող հողը՝ ծած-
կուած է կանանց եւ թրջած մամուռներով :

«Միթէ հոն չէ՞ այդ տաք արտասուած
յիշատակը, որ բոլոր այցելուները թափած
են : »

Անաւաթիկ ուրիշ նմոյշ մըն ալ՝ որ Եւ-
րոպացի ընթերցող մը զմայելու յատկու-
թիւնն ունի ըստ մեզ :

«Սալորիի ծաղիկը՝ ձիւնին հետ կը մըր-
ցի ճերմակութեան համար : Բայց այս մըր-
ցումին մէջ ձիւնը կը յաղթուի, սալորիի
ծաղիկին անուշահոտութեանը չորհրդով : Մա-
կայն աւաղ, (երբ սալորին ծաղկի) ձիւնը
պիտի հալի :

«Սալորին, անմեղ եւ առատաձեռն, փը-
չող հողին հաճոյքին համեմատ կը տարածէ
չորս կողմ իր քաղցր բուրուաները : Ահ,
արեւօք սալորինները ունին ուռնիի
սիրտերը :

«Թողուցի սալորիի ձիւնը, որովհե-
տեւ զանազան կտորեղէն ոյժ չունէի : Ինչ
ուրախութիւն, սալորիի անոյշ հոտը մնաց
ձեռքին մէջ :

«Տան պատշգամբ՝ զեղեցիկ ծաղիկներ
ուռնցող սալորիներու փոխ տուի : Ասոր
համար բազմաթիւ այցելուներ կը ժողովին
տանս մէջ եւ ինծի՛մ իմ գլխաւոր սենեակս
կ'առնեն : »

Սակայն պետք չէ մոռնալ որ Ֆրանսե-
րէն թարգմանութիւնը՝ այդ հրապոյրը չկը-
նար տալ այդ բանաստեղծութիւններուն
որոնք իրենց բուն լեզուին մէջ գտնին :

Չափական հրապոյրը՝ որ բոլորովին
կ'անհետանայ, այլափոխութիւններու եւ ա-
ւելաբանութիւններու զեղեցկութիւնը, որ
միայն շաբոնիներէն կրնայ գնահատուիլ եւ
անթարգմանելի բառերու խաղեր, ահա այն-
պիսի պատճառներ, որոնք շաբոնի բա-
նաստեղծական արտադրութեանց դիմաց՝
թէ՛ կը դարձան իմ մեղ եւ թէ՛ կը հիա-
ցնեն :

Թարգ. Ն. Թ. Շ. ՊԱՆՎԻԴ

ԽԱՐԻՃԻՅՈՒՆ

Թէրքի սիւրահ գօնֆէրանսընըն
Լահէյ շէհրինտէ թօրլանմանսընա՝ պու-
պապտէ Բուսիա տէվլէթիմտէն տա-
վէթնամէ արմըյ օլան հիւքիւմէթլէ-
րին մուվաֆազաթ իթմիշ օլտուգլա-
րը՝ Բէթրէսպուրկտան Գէօնիշէ Յայ-
թունկ զաղէթասընա իշար օլունմուշ
տուր : Տէյի Թէլէկաֆ նամ ինկիլիզ
զաղէթասը իսէ, գօնֆէրանսըն ագ-
տը թարիխի եէնիտէն կէրի պրա-
գըլտըղընը՝ Բէթրէսպուրկ մուսպի-
րինտէն ալտըղը մալիւմաթա պինաէն
պիլտիրիտօր : Մուսպիւրին իֆատէսի-
նէ կէօրէ, պու թէլէթիւր՝ Բաբա հաղ-
րէթլէրինին տալի գօնֆէրանստա
պիւր վէքիլ պուլունտուրմասը իշին
միւշարիլէյհէ միւրաճաւաթ խալիմէ-
սինտէն իլէրի կէլիւի տիր : Մալիւմ
օլտըղը վէճհիլ, իթալիա հիւքիւմէ-
թի՝ Բօլիթիգաճա վէ խարիճի մէ-
սէլէլէրճէ եալընը իթալիանըն Բէյ
վէրմէկէ հագգը օլուպ, Բաբալըղըն
պէօլլէ պիւր հագգը օլմաեաճաղընը
էօլթէտէն պէրու իտտիա իթտիկին-
տէն, վէ Բուսիանըն տալէթի՝ մէզ-
քիւր իտտիանա ուեալմաեաճաղըն-
տան, շաեա մէզքիւր գօնֆէրանստա
Բաբալըգ մաղամընըն տա պիւր մէ-
մուրը պուլունտըղընաճ օլուր իսէ,
իթալիա, օ գօնֆէրանստա իշթի-
րաք իսէմէեէկէլինի պիլտիրմիշ, վէ
Բէթրէսպուրկտա տէրաթաթի միւրա-
քէրէ պուլունտան թէրքի սիւրահ մէ-
սէլէսի՝ իշթէ պուլունտան տալանը եէ-
նիտէն միւշարլաթա ուղըմընը տըր :

(Մօնիթէօր Օրիանթալ զաղէթասը տա-
լի՝ մէվսուգ վէ խուսուսի մալիւմաթընա
խաթիւնաէն, թէրքի սիւրահ գօնֆէրանսըն-
տա պիւր մէմուրը մախսուս պուլունտուր-
մասը իշին Բաբա հաղրէթլէրինէ թահ-
րիթաթ մախսուսէ կէօնտէրիմիշ օլտըղը-
նը եաղմընը տըր :)

—Մօն նիւսիւնիմիւտէ եաղմըղը-
միւղ վէճհիլ, Ինկ, բարլամէնթօսու
քիւշաւ իտիլմիշ տիր : Լօրտլար մէճ-
լիսինտէ, գրալիցանըն նութընա վէ-
րիլէճէք ճէվաղըն էնիտի միւրաքէ-
րէսինտէ, Լ. Սալիզպըրի՝ Ինկիլթէր-
րանըն Չինտէք Բօլիթիգաճա, քէն-
տի հուգուգընըն վէ Ինկ թիճադէ-
թիւնին մուհաֆաղապընտան իպարէթ
օլմաղլէ, Չինին խաթիգալի՝ Ինկիլ-
թէրրանըն էլլինտէ պուլունտուղու
զաննըն տողրու օլմաեաճաղընը
պէեան իլլէմիշ տիր : Ումուլ թէր-
քի սիւրահ հագգընտա Չարըն թէք-
լիֆինէ կէլինճէ, միւշարիլէյհի պու-
արգուսընըն պաշա չըգմասը թէմէնի
օլունուր իսէ տէ, գուլվիլի ասքէ-
րիէնին պիւր թարաֆտան արթմադ-
տա պուլունտաճա՝ պու իշի գօլալա-
թաճաք էմարէլէրտէն օլմաեաղընը,
վէ էկէր գօնֆէրանս՝ մուհարէպէնէ
սէպէպ օլապիլէճէք Բէք չօգ վէսի-
լէլէրի մէյտանտան գալտըրապիլիսէ,
քէնտիսի, ֆէվգէլաւտէ մէմուսիէթ
հիսս իտէճէկինի տէրմիեան իթմիշ
տիր : Միւշարիլէյհի, սալիւ տէվլէթլէր
կիպի, Ինկիլթէրրանըն տա մուհարէ-
պէնէ հաղրը պուլունտաճա էլլէմիւր
տէտիրքտէն սօնրա, մուհարէպէ գու-
հուրի եաղըն տէյիլ իսէ տէ, հարպ
աթէլինի թուլթուշտուրաճաք սէպէպ-
լէրին պազի օլտուղունու սէօլլէմիշ
տիր : Լ. Սալիզպըրի՝ Ալմանիա իլէ
Ինկիլթէրրա արապընտա ճէրէեան ի-
տէն միւրաքէրաթ՝ սուլէն ումուի

հօղթաւընտան միւստիտ պիւր նէթի-
ճէ հասըլ իթալիկինի տէ պիլտիրմիշ
տիր : — ճէվապնամէ լալհասը թա-
տիգ օլունմուշ տուր :

—Ասըլարըն գօմանտանը Ակինալ-
տօնըն՝ Ամէրիգա Ժէնէրալընա միւթա-
րէք օլունմասընը թէքիլ իթմիշ ի-
սէ տէ, րէտտ ճէվապը արաղը՝ Մա-
նիլաւտան պիլտիրիլիտօր : — Միւմաի-
լէյհ ժէնէրալ՝ Իլօ-Իլօ մէվգըրին
տէրհալ թէքք վէ թէսիլմիլին թա-
լէպէն ասըլարա պիւր իւլթիմաթում
կէօնտէրմիշ տիր :

ՆՈՒՊԱՐ ԲԱՇԱ

Իսկէնտէրիէ, Փետրվար 8. — Նու-
պար բաշանըն ճէնաղէ ալալը պու-
կին իճրա իտիլաթ : պու արի մէսա-
րիֆի՝ Խըտիլիլէթի Մարըրիէտէն թէս-
վիեէ օլունարադ, միւթէվէֆանըն
նաղը հագգընտա, խըտմէթ պաշըն-
տա վէֆաթ իտէն պիւր նաղըր տէ-
րէճէսինտէ մէրասիմի թէլիլիֆաթիէ
իյֆա գըլընտը : Խըտիլ հաղրէթլէ-
րինտէն մէմուր իտիլէն գաթլար իլէ
Ժէն, գօնսօլուր վէ միւթէպէրանը
էնալիտէն Բէք չօգ ճէվաթ հաղըր
պուլունտուրա՝ Միւշարիլէյհին նաղը՝
Իսկէնտէրիէտէքի էլիմէնի քիլիսէ-
սինտէ, պիւրաւտէրի միւթէվէֆա Ա-
ւաքիլ պէլին մէզարը եանընտա
տէֆն իտիլէճէկինտէն, մազպէրէի
մախսուսէսինին իքմալը ինչաւթըն-
նա դաւտար մուվադգաթէն տէֆն ի-
տիլաթ :

— Նուպար բաշանըն հաւաթըն-
տա եաղմըն օլտըղը պաղը խաթըրէ-
լէրինին եաղընտա նէյը իտիլէճէկի
մէմուլ օլունուտօր :

ՄԻԻԹԷՎԷՖԻԷ

ԲՐԷՆՆԷՍ ՄԱՐԻ ԼՈՒԻՉ

Չարը, սապահը միւթէվէֆիէնին
ճէնաղէ ալալը Սօֆիաւտա Բէք չօգ-
էնալի հաղըր օլտըղը հալտէ մու-
թանթան սուրէթտէ իճրա իտիլմիշ
տիր : Դեաֆֆէի տէվլէթլէրին մու-
րախսաւարընտան մաստա, Սըրպիա
գըրալը սապըգը Միւրա, արշիտիւգ
Լէօրօլա, Բըհնա վէ Բըհնաէն Պիպի-
գօֆ հաղըր պուլունտուրա տըր :
Չաթը հաղրէթի Բաւիլաշինին մու-
րախսալը Շաքիր բաշա՝ Բըհնա Ժէր-
տինանտ թարաֆրիտան դապուլ օ-
լունմուշ, վէ Նէճիպ Մէհմաճէֆիւնին
տալէթի իւզէրինէ Օսմ գօմիսէրի-
կի տալիլէսինէ էնմիշ տիր : Հիսապ-
սըլ վէ միւթէվէֆ կըրանթալար ի-
չինտէ Նէճիպ Մէհմաճէֆիւնին վէ
մաստաւաւընը կըրանթալարը՝ նա-
ղալը տիւգաթը ճալիպ պուլունտուշ
տուր : Շէհրին պիւլիլին միւսթահ-
ֆըզ ասաքըրի՝ ճէնաղէ ալալընտա
հաղըր պուլունտուրա տըր : Միւթէ-
վէֆիէնին ճէնաղէսի Ֆիլիպէնէ
նաղլ իլէ, խասսէթէն եաղընաճա-
ղան մազպէրէի մախսուսէսինին ին-
չասընա դաւտար շէհրին Սէն-Լուի
նամ Գաթթիւք Մալը եկեղեցիսինտէ
դալաճադ տըր :

— Եաղըրմիւր վէճհիլ, պուրա-
տա, Պալաթտա քեպլին Պուկար քի-
լիսէնտա տալիլ չարը, կիւնի Պուլ-
կար Էկզաղը Էֆ. հաղրէթլէրի թա-
րաֆընտան միւթէվէֆիէնին իտիլ-
րահաթը Բուհու, իշին իճրաի արի ի-
տիլաթ, պուլունտա թարաֆը Շահանէ-

տէն Սաղըլ Յօվհաննէս Էֆ., Մէլիւ
Մէհմաճէ բաշա, Գօթմաքի Գարաթօ-
տօրի վէ Պօնիօլաքի բաշալար, Սիւլի-
տի վէ Կալիցի Էֆ. Էֆ., թէքիլ սիւ-
ֆէրա՝ պաշ թէրճէմանլարըլա, վէ
Պուկար դաբու քէթլիւտալը Մ.
Մարգօֆ, քեաֆֆէյի մէմուրալըլա,
Պուկար միւթէպէրանը, բաբալարը,
Բուհանի մէթթէպ թալէպէսի վէ տա-
հա սալիլէրի հաղըր պուլունտուրա
տըր :

— Բըհնալին իսթիլաթը Բուհու ի-
չին Բարիսաթ Մատլին քիլիսէսինտէ տա-
լի իճրաի արի իտիլաթ, Մ. Ֆէլիքս Յօր
Իլէ գըզը, Բըհնա Հանրի ա'Օրլէան, Անա-
վէ Մէհմաթի վիւքէլա Բէլիլէրի վէ Էքսը
վիւքէլա հաղըր պուլունտուրա տըր :

— Միւթէվէֆիէնին նաղընա թէֆադ-
թէն Բըհնա Ֆէրախնտա իլէ պաղը պըր-
պալը Ֆիլիպէնէ կիլիլէլէր տիր, Չըրբան
Բաթալիսինտա Բըհնիլին թիլիլ՝ միւլի
Շաքիր բաշանըն Տէրաւաւաթլէթ՝ ալաթի
իլին Բաքիպ օլտըղը թիլէն Բաթի կէլիպ
Իքի թիլէն Բաթալիսինտա ուգուս միւստէթ
տուրմուշ, վէ Շաքիր բաշա՝ Բըհնա իլէ
կէօրիւմիւշ տիր : (Միւշարիլէյհի Շաքիր
բաշա տին շէհրիմիւթ ալաթի իթմիշ տիր) :

ՄԱՔԷՏՈՆԻԱՆ ԻՇԼԷԻԻ

Մաքէտօնիանը Պուկար, Սըրպ վէ Բուս
ճէմաթլարը իլինտէ գուհուրի իվաեթի
օլունտա պաղը կէօնա հարաքեաթը մէֆաթ
Բէթքեարանէնին պիւնիւք էն միւթէթի եօգ
տուր, Կէլլէ կիւն նաղլ իթիլիլմիւթ վէճիլ,
Բօլիլիլէ Դօրէսքօնտէնց զաղէթասը տա,
ճէմաթը ֆէստա թալիլէ իտէլիլին՝
պու թէլէպպուլէրինտէ մուվաֆֆադ օլա-
մաղըղալընը եաղմըն տըր, Չաթին հիւ-
քիւմէթի Սէնիլէ՝ էն ուֆադ պիւր հարէքէ-
թի մէն իթմէք վէ հէր կէօնա ինթիլալա-
թա դարը զօլմադ Էլին, Մաքէտօնիանը
մուհիմի հօղթալարնա խալիլ աթքիլ ի-
գամէ իթմիշ տիր, վէ գարաղլօլախէլէր ին-
չա իտիլմէքտէ տիր, Թիւրքէն զաղէթալը
պու պապտէ Բուսիա հիւքիւմէթիսին պիւր
կէօնա եարտըմ պէլլէմէ մէք իւզէրմէքիւր
հիւքիւմէթին՝ Բէքիլ զաղէթալա նէյը իթ-
տիրիլի իտիլարը հաղըլլա նաղլ իլլէմիւ-
լէր տիր, Պու իսթաւա, Եոնանըն, քէն-
տի պաշընա պրաղըլա, Օսմ, օրտուրնտան
մաղիւպ օլտուղու կիւն, Մաքէտօնիա ֆէ-
ստաթիլէլէրին տէ արի հալէ տիւշար օ-
լաճաղարը պէեան իտիլմիշ տիր, Փազաթ
մէզքիւր ֆէստաթէլէլէր պու իսթալը տին
լէմէղլէր, վէ իլէ պահար իլին աղըրըլա
պիւր ֆէստա հաղըրաւադալա իսէլէր, նէթի-
ճէսինէ հէմ քէնիլէրի վէ հէմ իղֆալ իթ-
տիլէլէր սատէտիլ էնալ իսթալ օլաճադ-
լար տըր, Էլօրա դաղէթալար տա պու
մալէլա պէնալէր եաղըրադ, Էլիւքիւմէթ
վէ էնիլ պատիլէթ իսթալար իտիլարալ
Մաքէտօնիա տալի կէօնա ֆէստա
գուհուր իթմէմիւ, վէ հէր շէլլէն եօլուլա
իճրա իտիլմիւ, իլլին Ալմանիա վէ Ալաթիա
հիւքիւմէթլէրի տէ Էլլէրինտէն կէլիլ տի-
րիլ իթմէթօլալա Բուլիլիլէրի զալիպ Պու-
կարիսին վէ Սըրպիա հուտուտալընա
ֆիւրա իսթիլալինտէն իպարէթ պուլունտա
պու ֆէստաթիլէլէր մէզքիւր նախաթ վէ
իսթալալընա աղպէթ իսթալի թէլէսիլ ի-
տէճէկինէ չիւպէ եօգ տուր, Լաքին էկէր
չիտաթիլ իսթիլալինէ գաղըլըլար իսէ, հէր
թարաֆտան թէլէք իտիլէրէք, տաշա ալ
էվլէլ Թիւլիա օլալարընտա գուլվէթի-
րինտէ տէրէճէսինի կէօթլէրմիւ օլալ Նի-
գամ վէ Բէլիլա տալիլիսին գարըլընտա
եաղընը պրաղըլաճալար տըր :

Մաքէտօնիա տա Պուկար, Սըրպ վէ
Բուս անաղըր, հէք պիւրիլիլինտէն զիւս-
տէ հաղըր իւլաճանը հալիլ օլմադ, մէսէլա
էն զիւստէ ֆէստաթիլէլէր քէնտիլ իլլէրին-
տէ պուլունտըր իվաեթի իտիլէն Պու-
կարալ պիւր թաղըմ մէթրօպօլիտէրին վէ
սալիլ Բուհանի մէմուրալըն քէնտիլիլտէն

ճաաթ իթմէլի տիրւէր:

Գալաթա, Դոմիտիոն իւան Ն. 33.

